

Отже, землі рекреаційного призначення мають свій правовий режим, який є порядком поведінки суб'єктів правовідносин щодо їх використання. Тому використання та збереження земель рекреаційного призначення є необхідним, оскільки ці землі служать для задоволення фізичних і духовних потреб людини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Полтавець А. М. Проблеми формування режиму територій, які використовують із рекреаційною метою. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2013. № 3. С. 68-79.
2. Ступень Н. М. Теоретичні аспекти збалансованого розвитку рекреаційних територій. *Ефективна економіка*. № 4, 2017. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5833>.

Безмаленко Вероніка Володимирівна,
студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри аграрного,
земельного та екологічного права Годованюк А. Й.

РОЗВИТОК ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з військовою агресією РФ проти України, вперше за всю історію незалежності держави, Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022 [1] було запроваджено особливий правовий режим воєнного стану на усій території України, що назавжди змінило хід історії. Війна зачепила та вплинула на всі сфери суспільства, у тому числі і на земельні відносини. Саме земля є найбільшим багатством нашої держави, оскільки саме вона відіграє важливу роль в економічному розвитку України та є основоположним фактором у виробництві. Виходячи з цього, в умовах воєнного стану врегулювання земельних відносин займає провідне місце, оскільки від цього залежить безпека не тільки даної сфери, а й всієї країни в цілому.

Починаючи з 24 лютого законодавцем було прийнято ряд нормативно-правових актів, що спрямовані на пристосування земельних

відносин новим реаліям. По-перше, це Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», який закріплює, що у період з 1 березня 2022 року по 31 грудня року, наступного за роком, у якому припинено або скасовано воєнний, надзвичайний стан скасовано плату за землю [2]. Це стосується саме тих земельних ділянок, що розташовані на територіях, де ведуться активні бойові дії та на тимчасово окупованих територіях, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України. Але тут є проблема у реалізації такого права, оскільки на сьогоднішній день такий перелік ще не було затверджено.

Ще один закон, який слід відмітити, це Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» [3], де законодавець змінив порядок регулювання земельних правовідносин в умовах повномасштабної війни:

- автоматично продовжено строк дії всіх видів користування земельними ділянками, строк яких закінчувався у період воєнного стану;
- дозволено передавати земельні ділянки для ведення товарного сільськогосподарського виробництва в оренду без проведення земельних аукціонів;
- договори оренди земельних ділянок укладаються лише в електронній формі та не підлягають реєстрації у порядку встановленим законодавством, натомість такі договори повинні реєструватись у спеціальних книгах, форма яких затверджується компетентними органами;
- дозволено передачу орендованих земельних ділянок сільськогосподарського виробництва в суборенду для здійснення посівної.

Першочерговою метою впровадження цих нововведень було забезпечення чинності таких договорів, задля законного користування земельними ділянками у господарській діяльності, оскільки через ведення бойових дій велика кількість людей не мають можливості продовжити договори у звичайному порядку.

Ще одним важливим кроком стало прийняття Кабінетом Міністрів України Постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування

єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» [4]. Дана постанова дала можливість здійснювати купівлю та продаж нерухомого майна та проведення відповідних угод відчуження з певними особливостями. Що стосується земельних ділянок, то задля здійснення таких угод, нотаріуси повинні отримувати відомості із Державного земельного кадастру, але на той момент такий доступ вони не мали. Виходячи з цього, Постановою Кабінету Міністрів України № 480 продаж земельних ділянок не забороняється, але практично, без порушення порядку вчинення нотаріальних дій, такий правочин вчинити неможливо.

Через виявлені суперечності, Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову «Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану» від 07.05.2022 [5], яка дозволила нотаріусам отримувати відомості з ДЗК, аби реалізовувати право громадян на відчуження земельних ділянок.

Отже, не дивлячись на те, що держава не була готова зіштовхнутися з таким явищем як війна, законодавцем робляться спроби пристосування законодавства до теперішніх реалій. Було запроваджено багато спрощень для забезпечення діяльності аграрного сектору економіки й пришвидшення відновлення інфраструктури нашої країни, а також і певних обмежень. Обмеження мають на меті зменшити кількість зловживань з боку фізичних, юридичних осіб, які могли б вагомо зрости під час воєнного стану через тимчасовий неналежний контроль. Певні спрощення в свою чергу допоможуть частково запустити земельні відносини, які фактично є «замороженими».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022. *Голос України*. 2022. № 37.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року № 2120-IX. *Голос України*. 2022. № 58.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 року № 2145-IX. *Голос України*. 2022. № 78.
4. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану:

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 480. *Урядовий кур'єр*. 2022. № 96.

5. Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 року № 564. *Урядовий кур'єр*. 2022. № 109.

Безмаленко Вероніка Володимирівна,
*студентка 2-го курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська
юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри аграрного,
земельного та екологічного права Канівець Л. А.

ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

В умовах сучасного розвитку суспільства невід'ємною складовою життя кожної людини є навколишнє природне середовище. Якість навколишнього природного середовища є визначальним чинником, що впливає на стан здоров'я населення і розвиток економіки. З огляду на це, питання про екологічні права громадян України залишається одним з найбільш дискусійних.

У науковій літературі існують різні погляди щодо визначення ознак, які б належним чином характеризували термін «екологічні права» з юридичної точки зору. Так, першою загальноприйнятою ознакою вважається те, що вони закріплені у правових нормах. Так у ст. 9 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» виокремленні основні екологічні права громадян. Серед них – право на безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище, є невід'ємним правом особи і вважається одним із фундаментальних. На думку В. І. Андрейцева, головним чинником та ознакою безпечного навколишнього природного середовища є така його якість, яка характеризується наявністю фізичних, хімічних, біологічних та інших елементів і сумішей, які не порушують природного балансу фізичного зв'язку людини і довкілля, не перевищують встановлених законодавством нормативів екологічної безпеки і не знижують його природні можливості до самовідновлення.

Якщо у громадянина є певні пропозиції до проектів нормативно-правових актів, матеріалів будівництва, реконструкції і розміщення